

Píseň: EZ507 – Zas k tobě, Kriste, úpím + **modlitba;**
Oddíl k výkladu: Zj 2, 12-17

Milí,

na posledním setkání jsme se věnovali druhému dopisu Zj – do Smyrny. Ten žil ve městě sice soutěžícím s Efezem o přední postavení, ale sbor byl opačný. Byl již považován za mrtvého (Zj 2, 8). Byl chudý, urážený. A i dopis pokračuje, pro nás, strohým: A budeš trpět dál. A Bůh o tom ví.

Slovem Boží milosti *nebylo*: Já tě zachráním z utrpení. Ani: Zbavím tě ho. Nýbrž: *Neboj* se utrpení. A buď věrný až na smrt.

Jaký opak zejm. současných evangelických představ! Biblickým evangeliem je *věrnost až na smrt a nebání se utrpení*. Nikoli *absence* utrpení, jeho umenšení nebo vysvobození z něj.

V *tom* je bohatství nejen smyrenského sboru: Protože to vše snáší. A vydržel v tom. Takovým *druhá* smrt neublíží. Ačkoli to znamená i tu první pro evangelium podstoupit. Po vzoru Spasitele a Pána Ježíše Krista.

Třetí dopis

A stejně budeme číst znovu a znovu. Jak nápadně hned v dnešním dopisu. Ale stejně v evangeliích. Epištolách. Skutcích. I „Starém Zákoně:“ Osvědčte svou víru v utrpení. Protože *jen* taková víra jediná je k něčemu dobrá – „potvrzená experimentem.“ „Prošla ohněm.“

Tak stejně i křesťané v Pergamu. Jako většina prvotních křesťanů. A většina Starozákonního lidu po většinu svých dějin. To je hlavní důvod, proč je nám dnes v Západním světě tolik z Bible cizí – tato svatá Písma vznikala *vždy* v situacích extrémního utrpení, neštěstí, tragédií, ztrát. Proto máme pocit, že „nám do našich situací nic neříkají.“ Protože je to vlastně pravda. Jsou psána hluboce, staletí a tisíciletí trpícími skupinami. Pronásledovanými. Vražděnými. Nenáviděnými pro víru v milosrdného Boha. Co s nimi máme společného?

Tak i třetí dopis v návaznosti na smyrenský: Budou také oni *věrní až na smrt*? Nebo je odradí už jen banální nepohodlí? Jako křesťany sboru efezského a laodikejského – dva „živých“ sborů?

Pergamon

Město samo bývalo samostatným královstvím. Pod římskou nadvládou přešlo *dobrovolně* až r. 133 př. Kr. Šlo o sídlo prokonzula – druhé správní město. I zde byl slavný a významný kult Dia, Romy i císaře. Opět – jak cizí je nám taková situace! *Vyznávat v rozporu a proti většinové společnosti, v níž žijeme. Pod trestem smrti!*

Také proto slyšíme už v úvodním slovu opět obraz ze závěru vidění: Kristus jako ten, kdo má *dvousečný meč*. Jde také o nápadné připomenutí Žd 4, 12. A také Zj 1, 16. Jde tedy o meč *úst* nikoli doslovnou zbraň. Jak o tom uslyšíme také v závěru Zj.

Takovým mečem Beránek sám zvítězí nad „pekelnými“ armádami Armageddonu. Tedy slovem, argumenty, vysloveným vyznáním. Ne doslovnými zbraněmi. Ale ani jen „vyznáním životním příkladem.“

Sbor

Což je o to silnější v prostředí pergamonských křesťanů. Ti žijí tam, kde je „trůn satanův.“ Dokážeme si něco takového dnes vůbec představit – běžnou realitu prvotních křesťanů, pisatelů svatých Písem? Tento trůn jistě odkazuje jak k dobrovolné podřízenosti celého města Římské říši, tak i mohutnosti s tím souvisejících náboženských kultů.

A zřejmě také s právě „soudním“ městem. Nakonec v Římské říši byl poslední odvolací instancí... *císař!* Ten, který opakovaně dával pronásledovat a popravovat křesťany. Což se zejm. sboru v Pergamu týkalo hyperkonkrétně – také ve smrti Antipa. Dovedeme si něco takového vůbec představit – nebo žít?

Pochvala

Proto také hned vzápětí zní pochvala: *Žiješ zcela proti kultuře místa, kde jsi. Žiješ v pekle. V místě d'áblovy, satanovy – tj. pokušitelovy, odpůrcovy – moci. Ale pevně se držíš Kristova jména! Nezapřel jsi víru ve mně – ačkoli i Antipas za to byl zabit.*

Dovedeme si něco takového představit? Nebo zřejmě vidíme hluboký rozkol křesťanství s naší vírou ve světský stát – v němž jsou lidské, světské zákony *nadřazeny* i Božím zákonům lásky? Nebo vlastně souhlasíme se světským státem, že náboženské zákony mají být *podřízeny* státu – a stejně církevní instituce?

Postoj prvotních křesťanů je zřejmý. Také Kristův. Také Božího lidu. I dnes. Ačkoli to znamená *trpět* až umírat pro tuto *jejich* víru i dnes. Jak o tom slyšeli smyrenští.

Kritika

Až bychom čekali, že jako smyrenští ve své zcela zoufalé situaci *nebyli* kritizováni, tak přece nemohou být ani pergamenští! *Vždyť Antipas byl zabit římskou říší!*

Tak v. 13nn dokazují, že smyrenská situace byla *ještě horší*, než smrtí Antipovou v Pergamu. Také proto je Beránek „ostrých“ úst. I slova. *Vždyť sám trpěl víc než kdokoli jiný.* Proto slova *jeho* příkazu *snášet* utrpení a být věrní až na smrt mají kredit – on to tak udělal. Jak váhu mají slova a víry lidí, kteří pro ně utrpení *odmítají* podstoupit?

Kritika je nám pak už srozumitelná – stejnou skupinu jsme už slyšeli. Nikolaité – Mikulášenci – usilovali o *spolupráci* a kompromis se státem. Který hlásal *neslučitelné* s křesťanským. A za křesťanskou víru popravoval, pronásledoval, mučil. Muže, ženy i děti.

Před jejich otevřeným pojmenováním pro ně autor užil *starozákonního* obrazu Balaáma. To je nám cizí – v Nu 22 jde o *Bileáma* (i v hebrejštině!). Tam čteme jeho konflikt s *králem* Balákem. Tak je obraz snad zřejmý: Jako Bileám *odmítl* plnit přání moábského (!) krále Baláka, tak mají i pergamenští

křesťané. Jenže oni mezi sebou *snášejí* hlasatele a účastníky náboženského smilstva: Tj. systému a činností *neslučitelných* s biblickým náboženstvím. Jako byla Římská říše. Moáb. Světský stát?

Nakonec co je tak divného na „chce to nějak vymyslet, abychom nebyli trnem v oku. Abychom neměli z víry v Krista problémy. Tak holt se budeme klanět i císaři...?“

Vždyť je to *jen* porušení už prvního slova Desatera. *Jen* základním smilstvem = modloslužbou. *Jen* porušením explicitního Kristova slova: „Císařovo císaři (daně), ale *Boží* Bohu (tj. vše podstatné).“

A vždyť nás tento systém jen vraždí, no...

Naděje

Jako vždy zní také naděje. A jako vždy *stejná* již od prvních biblických příběhů o člověku: *Obrat' se*. Čiň pokání. Metanoiu. Biblickou nadějí *není*: Někdo jiný to zařídí. Všechno dobře dopadne. Nemusíte trpět. Ani umírat. A nikdy nebylo. Biblickou nadějí je opak: Náboženství a víra *osvědčené* a *dosvědčené* dobrovolně podstupovaným utrpením. Službou. Věrností. Třeba až na smrt.

Proto tady stále jsou. A rostou. A odolávají všemu zlu. Na rozdíl od Římské říše. Moábské. Nacistické. Sovětské. Perské. Asyrské. Babylonské. Egyptské. I všech dalších. I jejich náboženství.

Zdánlivá výhružnost této naděje je pak ještě zesílena závěrem v. 16: Pokud se sbor sám neobráti, *nebude* činit pokání – pak na něj přijde *Kristus* sám. Se stejnou „zbraní“ jako na *všechny* ostatní: Dvousečným, ostrým mečem svých úst. Tedy vyslovením pravdy, soudu, reality.

Tedy opět: *Kristus nepřijde* s mečem doslovným. Nepřijde s armádou a nepotrestá ani pergamenské fyzicky. Jeho slova nakonec bohatě stačí – už starozákonnímu lidu. I nám dnes.

V ekumenickém „překladu“ pak o to obtížněji, že řecký text říká opět odlišně: „Ne-li, přijdu *na tebe* brzo a budu s nimi

bojovat...“ Tj. *nejprve* přijde na ty *věrné* ve sboru! A *teprve poté* bude bojovat i proti Nikolaitům a podobným mezi nimi.

A i to opět složitěji, protože dosl. s nimi *nebude* bojovat, nýbrž *vést válku* (ř. polemeó). Zřejmě také pro nápadnou *válku* Římské říše proti Kristu a křesťanství. I pohanů vůči Bohu.

Kamínky a mana

A stejně, pro nás, podivné je i slovo jakoby požehnání v závěru dopisu: Opět je určeno *církvím*, tedy i ostatním! A tentokrát zaslubuje „jíst ze skryté many.“ Pozor, opět ale *jen* těm, kteří „zvítězí!“ Což z kontextu nápadně znamená být Kristu věrný až na smrt. I proti říším a místní kultuře...

Manu pak (snad) dobře známe z putování Božího lidu pouští. Ale tato má být nějak „skrytá,“ tj. nedostupná, neznámá. Zřejmě jde o protiklad účasti na hostinách pohanů (také Nikolaité) – tak snadno dostupných. Kristus nabízí opak: Zde *nedostupné*, ale tak úžasné, jako mana (z hebr. man-hú = co to?) na poušti, která chutnala jako medový koláč.

Bílý kamínek je pak ještě podivnější. Snad protiklad ochranných pohanských amuletů? I dnes přece nápadně rozšířená pohanská víra v magii a čarování kamenů, minerálů apod.! Na kámen se navíc velmi špatně něco píše – ale Bůh i to *dokáže*. Navíc na *malý* kamínek dokonce vepíše něčí *celé jméno* (srv. dlouhé Antipas!)

Jejich bělost je naopak srozumitelná. Jde o *mučednickou* čistotu. To *nejbělejší* roucho je totiž vypráno v Beránkově *krvi* (Zj 19!).

A podivně i úplný závěr: Ono napsané jméno totiž *nikdo jiný nezná*. Musíme pochopit, že jméno *vystihuje*, popisuje pojmenované (srv. židle, stůl, silnice, chodník). A tak znát jméno znamená mít moc nad danou skutečností – i dnes – až čarou (jak kouzlíme se slovy a názvy!).

Zde tedy opak: *Nikdo* nebude mít nad vámi moc. Protože *nikdo* nezná toto vaše „pravé“ a nové jméno. *Jen* Hospodin Bůh. A ten, komu bude dáno.

Tj. *tohle* je to, co nás vystihuje: To, co o nás *napsal* Bůh. Vryto *nezměnitelně* do kamene. Pokud zvítězíme. Věrností třeba až na smrt.

Píseň: EZ379 – Stvoř srdce čisté, Bože, mi + **modlitba**
Rozhovor